

Expunere de motive

Propunerea legislativă are ca obiect transferul cu titlu gratuit și trecerea din domeniul public al statului în domeniul public al municipiului Gheorgheni a bunurilor imobile:

- Acumulare Valea Oii – pr. Oii
- Acumulare Piatra Roșie – râu Bicz

Bunurile sunt amplasate în localitatea Lacu Roșu, județul Harghita, aflate în patrimoniul public al statului, înregistrate la Ministerul Finanțelor Publice în „Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului”, anexa nr. 12 la HG nr. 1705 din 2006, având nr. MFP 63806 și NR. 64195, publicat în MO nr. 1020 din 21.12.2006, și în administrarea A.N. Apele Române,

Deoarece prin condițiile impuse de Ghidul Solicitantului se cere ca suprafața de teren pe care se va executa investiția să fie în proprietatea solicitantului, vă adresăm prezenta solicitare.

Amplasament

Lucrările sunt amplasate pe rețeaua hidrografică a bazinelor afluate lacului Roșu, astfel:

- Obiectul 1 - Pârâul Ghilcoș (Gyilkos Patak) - afluent de dreapta al Pârâului Oii, Cod cadastral Apele Române: XII.1.53.48.1. necadastrat;
- Obiectul 2 - Pârâul Oii (Juh Patak) - afluent de dreapta al Biczului, afluent direct în Lacul Roșu, Cod cadastral „Apele Române”: XII.1.53.48.1;
- Obiectul 3 - Pârâul Vereșcheu (Veresko Patak) - secțiunea amonte de Pârâul Oii a Biczului, afluent direct în Lacul Roșu, Cod cadastral „Apele Române”: XII.1.53.48.1. necadastrat;
- Obiectul 4 - Pârâul Licaș (Likas Patak) - secțiune amonte de Pârâul Oii, afluent de stânga al Biczului, afluent direct în Lacul Roșu, Cod cadastral „Apele Române”: XII.1.53.48.1. necadastrat;
- Obiectul 5 - Pârâul Suhard (Cohârd Patak) - afluent de stânga la Biczului, afluent direct în Lacul Roșu, Cod cadastral „Apele Române”: XII.1.53.48.1. necadastrat.
- Obiectul 6 – Decomatare con aluviuni (zona Păstrăvărie) – con de dejecție a pâraielor Oii, Ghilcoș și Vereșcheu

Situația actuală

Lacul Roșu este cel mai mare lac de baraj natural din România, format în anul 1837, în urma unei alunecări de teren care a afectat masa deluvială generată pe seama formațiunii cretacice de wildfiysch de sub masivul calcaros al Ghilcoșului și a barat valea Biczului în sectorul de confluență cu Pârâul Suhard.

Remuul lacului s-a extins pe vremuri pe 3 afluenți ai Biczului: Hăghimașul sau Valea Oilor, Pârâul Licoș și Valea Suhardului, primind astfel

forma tipică de „L”. În decursul celor 173 de ani lacul a suferit fenomenul de colmatare permanentă dinspre amonte, iar pâraiele Licoș, Vereșcheu și Ghilcoș au devenit afluenți ai Pârâului Oilor, majorând bazinul hidrografic al acestuia de la 16 km² la 35 km². Obârșia Pârâului Oilor este sub masivul calcaros al Hăghimașului (1793 m).

În ceea ce privește parametrii limnometrici, se estimează că suprafața inițială a lacului se extindea pe o lungime de 2 km pe brațul Oii și 1,6 km pe al Suhardului (Dragoș, 1957).

După măsurători efectuate de A. Năstase, I. Pișotă (1955): Lacul Roșu se află la altitudinea de 983 m, având un perimetru de 3090 m care închide o suprafață de 126.340 mp. Volumul estimat al lacului este de cca. 680.000 mc, adâncimea medie 5,4 m, adâncimea maximă 10,5 m (în apropierea barajului natural, punctul de origine al pârâului Bicaz), lungimea maximă 1 km, lățimea maximă (de fapt lungimea brațului vestic) 442 m, lățime medie 100 m.

Cuveta lacului suferă un proces lent de colmatare, aluviunile depuse având ca origine eroziunea fluvială - în limite normale - a bazinelor afluențe și a versanților adiacenți. Reducerile sunt firești, întrucât, în timp, lacul a fost supus procesului de colmatare la care au concurat aportul aluvionar al tributarilor, pâraiele Oii, Verescheu (Piatra Roșie sau pârâul Roșu), Licasul, Ghilcoșul și Suhardul precum și spălările din zona versanților limitrofi, la care trebuie adăugată componenta organică, rezultată a vegetației instalate mai ales pe brațele pâraielor Oii și Suhard.

În anul 1890 lungimea maximă a lacului era aproximativ 1300 m, lungime care s-a redus cu timpul la 950 m. După calculele limnologului Petre Gâțescu bazinul lacului va fi umplut complet de aluviuni aproximativ în anul 2080.

După calculele lui I. Bojoi (1967) în 130 de ani s-au depus 480.000 mc de aluviuni, ceea ce înseamnă reducerea volumului apei cu 40%.

Conform studiului topo suprafața actuală a oglinzii lacului este de „107.036 mp, cu un perimetru de 2.636 m.”

Luând în considerare măsurătorile efectuate în 1955, rezultă o rată medie anuală de reducere a suprafeței lacului, prin colmatare, de peste 357 mp/an.

În anul 1971 barajul de pe pârâul Oii era colmatat în procent de 11% iar barajul de pe Vereschiu (Piatra Roșie) în procent de 5%. În prezent barajul de pe Oii este complet colmatat iar cel de la Vereschiu este colmatat 90-95%.

Entitatea responsabilă cu implementarea proiectului

Ordonatorul principal de credite este Consiliul local al Municipiului Gheorgheni, județul Harghita, str. Libertății nr. 27.

În strategia de dezvoltare a Municipiului Gheorgheni, de o atenție deosebită se bucură găsirea soluțiilor științifice și tehnice de :

⇒ limitare a fenomenului de colmatare accentuată a Lacului Roșu;

⇒ menținere și conservare a arealului dezvoltat de existența Lacului Roșu;

⇒ conservarea și menținerea biodiversității.

Având în vedere că stațiunea este poziționată în Parcul Național Cheile Bicazului –Hășmaș care beneficiază de un plan de management riguros și restrictiv, se impune o colaborare directă între autoritățile locale și administrația parcului.

Din această schemă de colaborare nu trebuie exclusă Direcția Silvică Harghita – ca administrator al fondului forestier, și nu în ultimul rând proprietarii particulari de terenuri din zonă nu trebuie să lipsească din această matrice.

În concluzie rolul de lider și implementator al proiectului îi revine Municipiului Gheorgheni.

Concluziile expertizei tehnice privind situația actuală

În urma expertizei tehnice (RAPORT DE EXPERTIZĂ TEHNICA ANEXAT) întocmită de către expertul tehnic – dr. ing. Valentin Muraru, număr stampilă 536, atestat de MLPAT în domeniile A9, B7, D7 – au rezultat următoarele concluzii și recomandări:

Stadiul actual în care se prezintă zona luată în studiu, factorii cauzali și condiționali existenți, precum și rolul activ al fenomenelor de eroziune impun măsuri rapide de elaborare și de promovare a unei documentații tehnice, precum și de executare a schemei de amenajare propuse.

Pentru atingerea scopului propus, acela de reducere a volumelor de aluviuni tranzitate în cuveta lacului, se impune o schemă de amenajare complexă, care să includă atât intervenții la unele construcții existente, cât și lucrări de combatere a eroziunii de suprafață și de adâncime.

Refacerea covorului ierbaceu distrus și plantarea zonelor devastate de furtuni condiționează în mare măsură reducerea eroziunii de suprafață, contribuind totodată la îmbunătățirea imaginii peisajului. Realizarea protecțiilor biologice conduce la creșterea valorii economice a terenurilor, precum și la dezvoltarea turismului în zonă.

Intervențiile asupra lucrărilor existente vor avea în vedere o analiză de eficiență economică, ținând cont că în timp, acestea pot comporta costuri ce pot depăși valoarea investițiilor unor lucrări noi.

Completarea cu lucrări transversale a formațiunilor torențiale se va face în funcție de panta talvegurilor și alegerea amplasamentelor optime, în care există o stabilitate a secțiunilor de scurgere.

Pentru asigurarea rezistenței și stabilității lucrărilor, este necesară o permanentă și eficientă colaborare între toți factorii responsabili, în special între proiectant, constructor și beneficiar. Vor fi necesare intervenții ale autorităților locale, care să explice și să obțină acceptul prealabil al autorității de management al Parcului Național Cheile Bicazului-Hășmaș, al Direcției Silvice Harghita și deținătorilor de teren, pentru executarea unor lucrări.

Având în vedere statutul de parc național, lucrările vor respecta condițiile de mediu, ele urmând a fi integrate în imagistica întregii zone. Este necesară evacuarea materialului lemnos de pe suprafețele unde s-au produs doborâri de copaci de către furtuni și plantarea rapidă a arealelor afectate.

Funcție de sursele financiare disponibile, schema de amenajare propusă poate fi eșalonată pe etape, lucrările urmând a fi executate într-o ordine dictată de priorități.

Asumarea obligațiilor de protecția mediului :

Conform tehnologiei de execuție a lucrărilor de investiții prevăzute în prezentul studiu de fezabilitate terenul alocat acestor lucrări va suferi un impact prin decopertarea solului, pe o suprafață de circa 5400 mp, și punctual prin săpături efectuate la lucrările hidrotehnice prevăzute în bazinele hidrografice.

Ca urmare a decopertării (decolmatării), impactul este negativ deoarece se produce distrugerea totală a vizuinelor de mamifere, păsări, reptile, batracieni, a cuiburilor și adăposturilor pentru insecte – efect direct.

De exemplu, vor fi distruse adăposturile subterane ale rozătoarelor, cu tot lanțul de galerii de comunicație dintre ele, iar păsările care cuibăresc pe sol vor rămâne fără cuiburi, lucru ce va afecta noua generație. Insectele vor fi cele mai afectate deoarece pe lângă distrugerea mediului natural sunt distruse larvele și ouăle.

Din cauza faptului că insectele sunt elemente nutritive pentru batracieni, reptile și păsări, decopertarea înseamnă producerea unui efect indirect negativ asupra lanțului trofic respectiv.

Referitor la acest posibil efect al decopertării (decolmatării), se estimează că până la o nouă echilibrare a biotopului execuția lucrărilor proiectate va crea o perturbare de mică amploare a habitatului păsărilor și animalelor din zonă.

Factorii perturbatori pentru elementele de floră și faună care pot apărea în timpul execuției acestei investiții sunt:

- praful ridicat de utilajele aflate în mișcare și care poate afecta:
 - căile respiratorii ale animalelor;
 - vizibilitatea în zbor pentru păsări;
 - procesul de fotosinteză al plantelor – prin depunere pe vegetația de pe terenurile adiacente;
 - zgomotul produs de aceleași utilaje aflate în mișcare;
 - compactarea solului cu utilaje specifice ce distruge elemente de floră și faună;
 - prezența omului și traficului rutier care îndepărtează animalele și perturbă viața cotidiană a acestora.
- deoarece investiția este planificată a se realiza în 18 luni (vezi graficul de execuție elaborat de proiectant), efectul tuturor acestor factori perturbatori va fi mult diminuat în timp.

În această situație pentru lucrările de investiții proiectate se va ține cont la execuție de recomandările specialiștilor de la Parcul Național Cheile Bicazului-Hășmaș. Astfel, în măsura în care se va solicita, se vor evita lucrările în perioada de migrație a păsărilor și în perioada de cuibărit și de pontă (martie-august). În ceea ce privește habitatul peștilor, în măsura în care se va solicita se vor evita lucrările în perioada de reproducere a speciilor protejate.

Pe perioada execuției sistemului de lucrări prevăzute este posibilă reducerea numărului de indivizi din unele specii sensibile la praf, uscăciune, zgomot. Acest efect este temporar și va dura până la închiderea parțială sau totală a șantierului. După închidere, se preconizează revenirea la compoziția numerică aproximativ similară situației inițiale.

Pe perioada șantierului, din cauza transportului materialelor necesare, a săpăturilor și a compactării cu utilaje care fac zgomot, o parte din speciile de păsări și animale locale este posibil să fie înlocuită de altele care sunt deja obișnuite cu acest gen de activitate și care se hrănesc cu resturi alimentare (ciori, șobolani etc.).

Având în vedere că în timpul execuției lucrărilor apar factori perturbatori pentru viața plantelor și animalelor (printre care: praful ridicat de utilajele în mișcare, zgomotul produs de aceleași utilaje, prezența omului și traficul rutier), se impune ca în graficul de realizare a investiției să se țină cont de recomandările specialiștilor biologi.

Măsurile de protecție a florei și faunei pentru perioada de construcție trebuie luate din faza de proiectare și organizare a lucrărilor astfel:

- suprafața de teren ocupată temporar în perioada de construcție trebuie limitată judicios la strictul necesar;
- pentru evitarea accidentelor în care, pe lângă oameni pot fi implicate și animale, constructorul va prevedea bariere fizice care să oprească accesul în locuri periculoase sau expuse;
- utilajele, pe perioada execuției, vor fi antifonate cu panouri fonoabsorbante.

Traficul de șantier și funcționarea utilajelor se vor limita la traseele și programul de lucru specificat.

Se va evita depozitarea necontrolată a excedentului de pământ ce rezultă în urma lucrărilor de săpătură, respectându-se cu strictețe depozitarea în locurile stabilite de autoritățile

locale pentru protecția mediului, în spații puse la dispoziție de administrația publică locală, Primăria Municipiului Gheorgheni.

Sistemul rutier preconizat pentru accesul la lucrările propuse se va executa prin aplicarea tehnologiei stabilizării solurilor cu stabilizatori enzimatici (un sistem unic dezvoltat pentru execuția drumurilor pe soluri variind de la cele nisipoase, non-plastice, până la foarte plastice).

Acest sistem este ideal pentru construirea drumurilor rurale, drumuri provizorii de acces sau aflate în construcție, drumuri forestiere. Sistemul utilizează solurile de la fața locului nefiind necesară îndepărtarea sau adăugarea

de material pentru construcția stratului stabilizat, așa cum se face în tehnologia clasică, lucrările de terasamente rezultând numai din corectarea geometriei drumului în caz de necesitate.

Caracteristicile acestui sistem îl fac să fie cea mai bună soluție pentru multiple situații:

- întreținerea drumurilor actualmente pietruite care necesită costuri foarte mari;
- existența unor soluri de proastă calitate;
- folosirea ca și strat de bază (fundatie) pentru o modernizare ulterioară

Avantajele acestei tehnologii, în privința construcției drumurilor de exploatare, sunt următoarele:

- metoda nu necesită materiale scumpe, de înaltă calitate, aduse de la distanță mare;
- se poate aplica direct, în situ, pe orice tip de sol, de la argilos la pietriș;
- metoda este ușor de aplicat, cu utilaje și echipamente clasice simple, aflate în exploatare curentă;
- tratarea solului cu stabilizator enzimatic are ca rezultat un compus inert, nedăunător mediului natural;
- se reduc substanțial lucrările de excavații pentru fundații, în cazul executării ulterioare a lucrărilor de modernizare;
- se obține o întrerupere minimă de timp a traficului (24 de ore de la tasarea finală);
- suprafața tratată cu stabilizator nu prezintă gropi, denivelări și nu necesită lucrări de întreținere;
- drumul tratat cu stabilizatori enzimatici nu este afectat de intemperii în exces (secetă sau îngheț);
- această tehnologie întrunește un excelent raport calitate-preț.

Durabilitatea suprafețelor agregate, ce formează patul drumurilor, legate hidraulic cu stabilizator de sol, în condițiile asigurării geometriei acestora, poate suporta un trafic de cel puțin 20 milioane vehicule.

Un sol pietros stabilizat va suporta traficul menționat mai sus, sau cel puțin 10 ani de viață. Solurile granulare tratate cu stabilizatori au o capacitate portantă mult mai mare decât cele realizate cu ciment.

În privința costurilor, acest sistem este mai avantajos decât cel clasic prin tratare cu var, comparabil cu al cimentului, dar are capacitatea de a stabili o mult mai mare varietate de soluri.

Consumul specific de stabilizator este de 4% până la 7% din volumul stabilizat, funcție de tipul solului pe care se aplică și adâncimea stratului (10 până la 15 cm).

Necesarul de utilaje și personal tehnic pentru execuția drumului cu stabilizator este următorul:

- autogreder sau tractor cu scarificator;

- dozator mecanic pentru stabilizator praf (dacă este posibil, dacă nu sacii cu stabilizator praf vor fi manipulați de muncitori);
- freză tractată mecanic sau cu tracțiune animală;
- compactor 5 – 10 to (eventual cu vibrație);
- cisternă apă (vidanță) 8 – 10 to cu pulverizator;
- muncitori: 6 – 10 persoane.

Utilizarea acestei tehnologii se va face conform prescripțiilor tehnice oferite de către producătorul stabilizatorului.

În perioada postexecuție, pentru protecția florei și faunei din zonă, o atenție deosebită se va acorda lucrărilor de întreținere, pentru a nu genera vectori de boală pentru animale, sau a stânjeni dezvoltarea normală a vegetației.

Prin realizarea investiției propuse vor dispărea zone cu aspect de teren natural și în peisaj vor apărea o serie de noi componente antropice:

- drumuri tehnologice pentru viitoarele amplasamente din obiectiv;
- construcții hidrotehnice din piatră, beton și lemn;
- zone excavate și zone cu depuneri, diferite de cota terenului actual (decolmatarea).

Toate aceste elemente vor modifica peisajul observabil în zona lucrărilor. Unele schimbări de peisaj vor rămâne și pe perioada de funcționare a acestei investiții dar vor afecta o suprafață de teren foarte mică.

În concluzie, luând în considerare sursele de poluare și emisiile de poluanți care pot să apară în perioada de funcționare, adică prin reabilitarea lucrărilor din bazinele hidrografice

afluate Lacului Roșu, se poate observa că fauna și vegetația din zonă sunt mai afectate de existența în sine a activităților economice a locuitorilor și a turiștilor care străbat zona, decât de implementarea acestei investiții.

S-au preluat de la A.N. „APELE ROMÂNE”, Administrația Bazinală de Apă Siret rezultatele ultimelor analize fizico-chimice și biologice ale probelor ce au fost prelevate în data de 22.06.2010 din Lacu Roșu, care vor constitui date de referință pentru evoluția post execuție și ulterior, în timp, a condițiilor din biotopul Lacului Roșu.

Având în vedere cele de mai sus, supunem Parlamentului spre dezbateră și adoptare prezenta inițiativă legislativă.

Pál Árpád
deputat UDMR de Harghita

Seres Dénes
deputat UDMR de Sălaj

Edler András
deputat UDMR de Covasna

Verestóy Attila
senator UDMR de Harghita